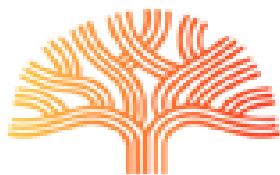

Päihde- ja mielenterveysjärjestöjen toimintaprofiilit - ehkäisevä ja korjaava työ

Kyselytutkimuksen tuloksia
EPT-verkoston teemakokous 16.11.2016
Tutkija Sari Jurvansuu, EHYT ry

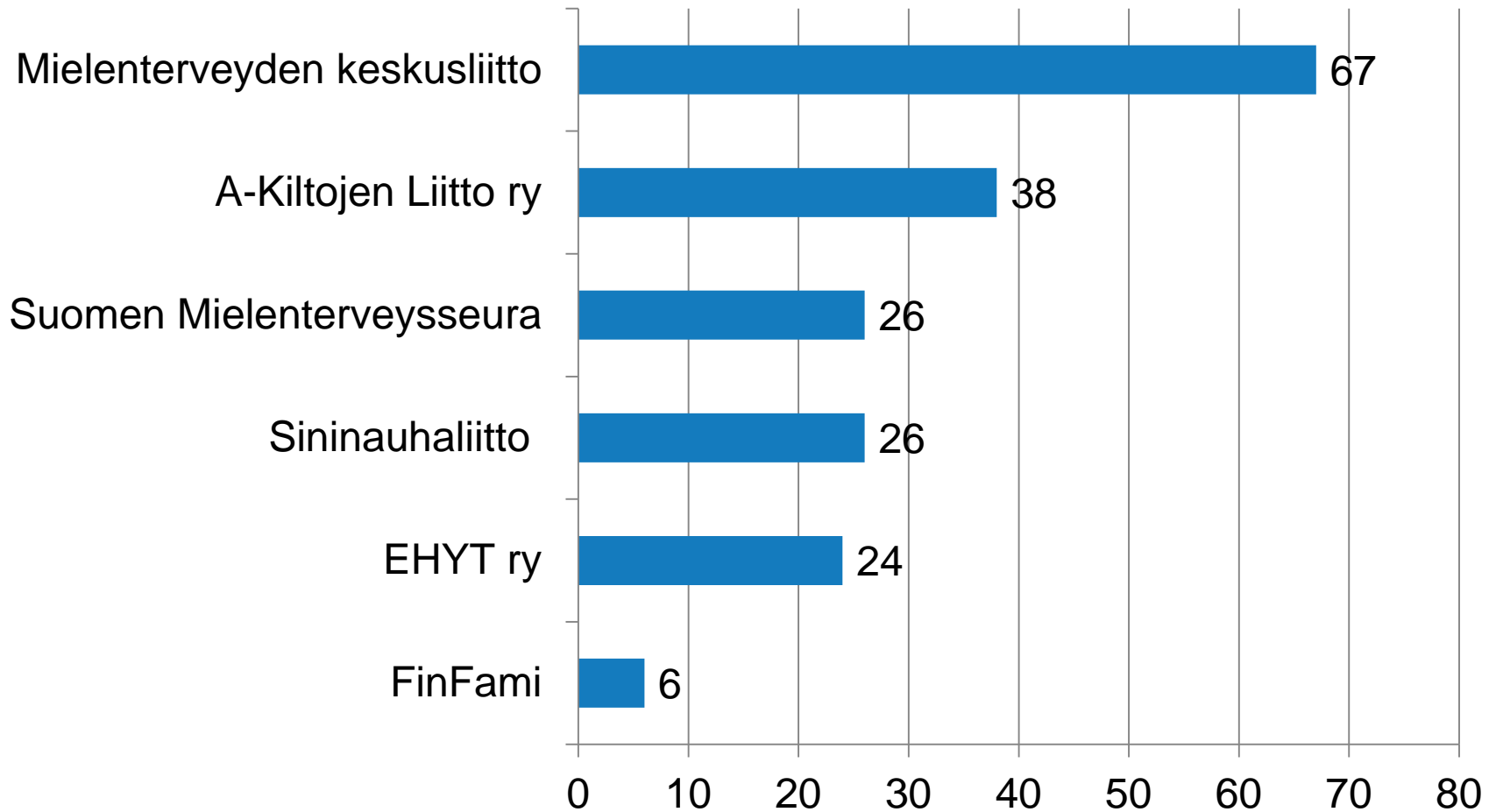
Kuntoutussäätiö

Päihde- ja mielenterveysjärjestöjen toimintaprofiilit -kyselytutkimus

- Kysely suoritettiin helmi-huhtikuussa 2016 sähköisenä ja postikyselynä
- Mukana MIPA-hankejärjestöt (n=10) ja niiden paikallisyhdistykset ja jäsenjärjestöt
 - + EPT- ja MPNet -verkostot ja Mielenterveyspooli sekä RAY-avustuksia vuonna 2015 saaneet päihde-, riippuvuus- ja mielenterveystoimijat
- Lopullinen aineisto koostuu 187 paikallisyhdistyksestä ja 28 valtakunnallisesta järjestöstä (vastausprosentit 48 ja 35)
 - 87 päihdeyhdistystä, 100 mielenterveysyhdistystä
 - 14 valtakunnallista päihdejärjestöä, 14 mielenterveysjärjestöä

Vastanneet paikallisyhdistykset keskusjärjestöittäin/liitoittain

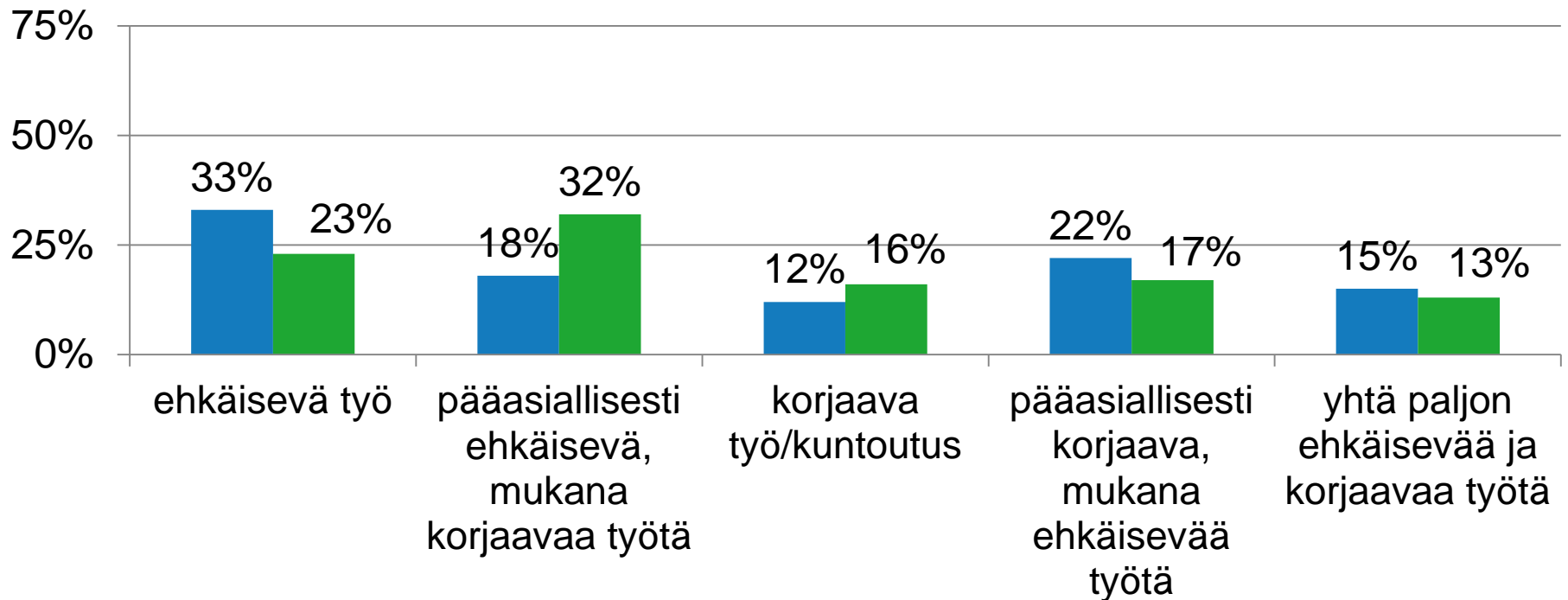
- Tavoitteena kerätä yhteismitallista, yhtenäistä tietoa päihde- ja mielenterveysjärjestöistä
 - Taustatiedot: toimiala, toimintapaikkakunnan koko, perustamisvuosi
 - Toimintamuodot, toiminnan painopisteet (sekä kansalaistoiminta että palvelutuotanto)
 - Toimijat (henkilö-/yhteisöjäsenmäärä, vapaaehtoistoimijat, palkatut työntekijät, muu työllistämistoiminta)
 - Päihde- ja mielenterveystyön yhteiset rajapinnat järjestöjen toiminnassa
 - Tulevaisuuden näkymät ja kehittämistarpeet
 - Mahdollisuuksien mukaan kerätään myös seurattavaa volyymitietoa kävijöistä ja palveluiden käyttäjistä
 - Kyselylomake laadittu työryhmänä, jossa edustus päihde- ja mielenterveysjärjestöistä

Toiminnan painopisteet ja toimintamuodot

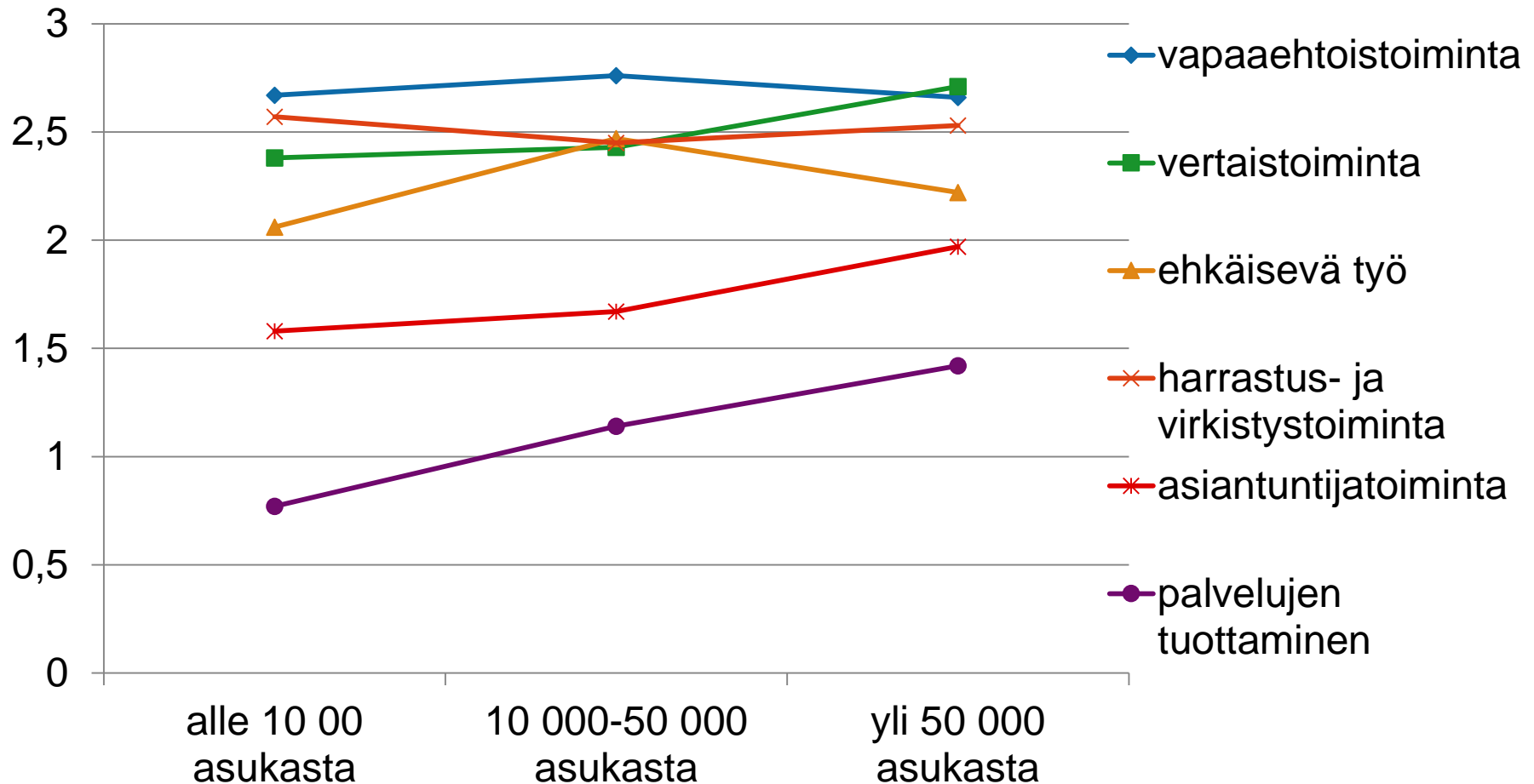
Mikä seuraavista kuvaa parhaiten yhdistyksenne toiminnan painopistettä?

■ päihdeyhdistykset (n=87) ■ mielenterveysyhdistykset (n=100)

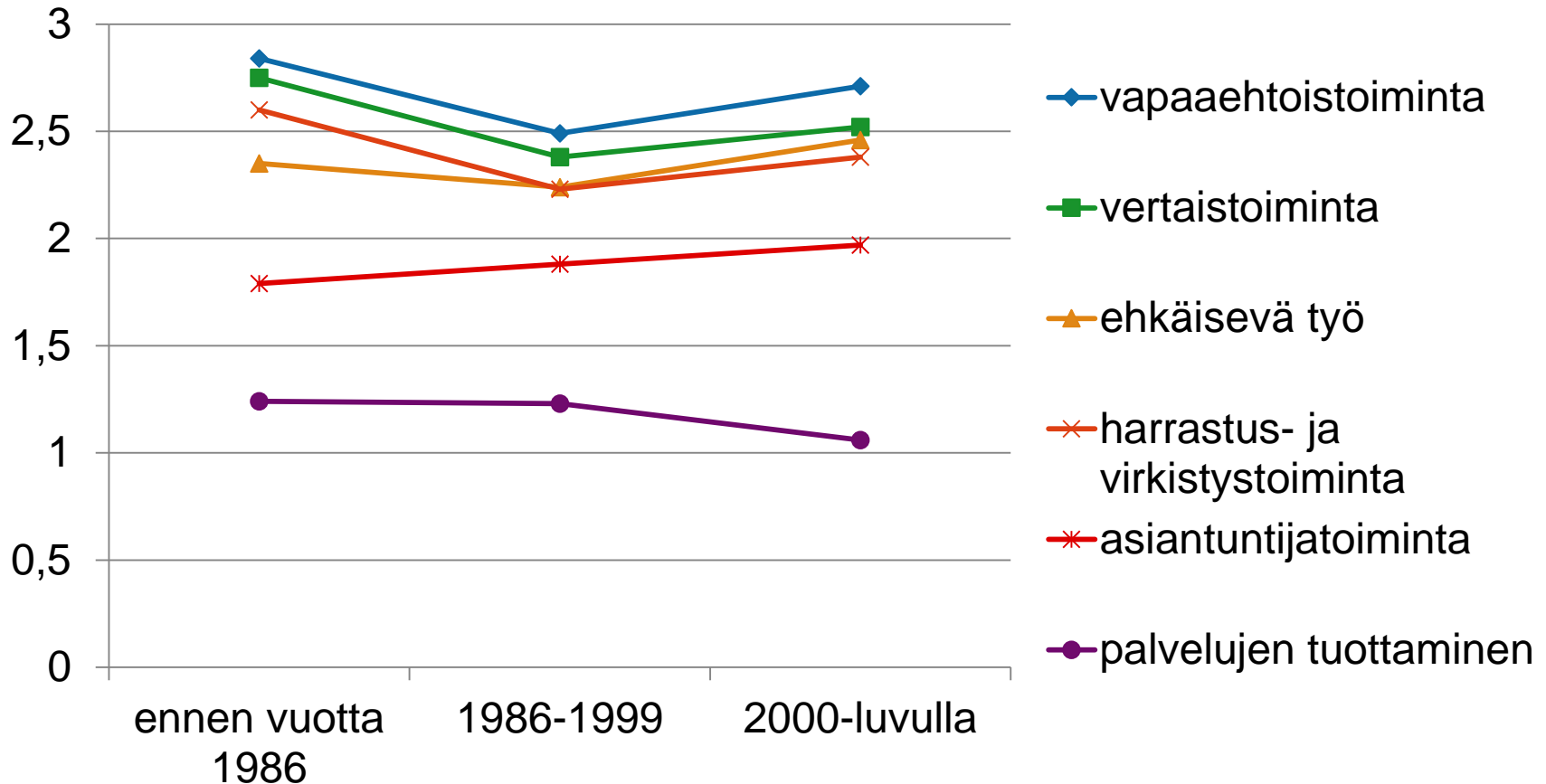
- täysin/pääasiallisesti ehkäisevän työn saralla toimi yli puolet vastanneista yhdistyksistä (korjaavan työn saralla kolmannes)
- yli puolessa yhdistyivät ehkäisevä ja korjaava työ

Toiminnan painopisteiden merkitys ja toimintapaikkakunnan koko

- palvelujen tuottamisen sekä asiantuntija- ja vertaistoiminnan merkitys painottuivat hieman suurilla paikkakunnilla toimivissa yhdistyksissä

Toiminnan painopisteet ja yhdistyksen perustamisvuosi

- palvelutoiminnan merkitys vähäisempi 2000-luvulla perustetuissa yhdistyksissä.
- asiantuntijatoiminnan merkitys kasvanut hieman

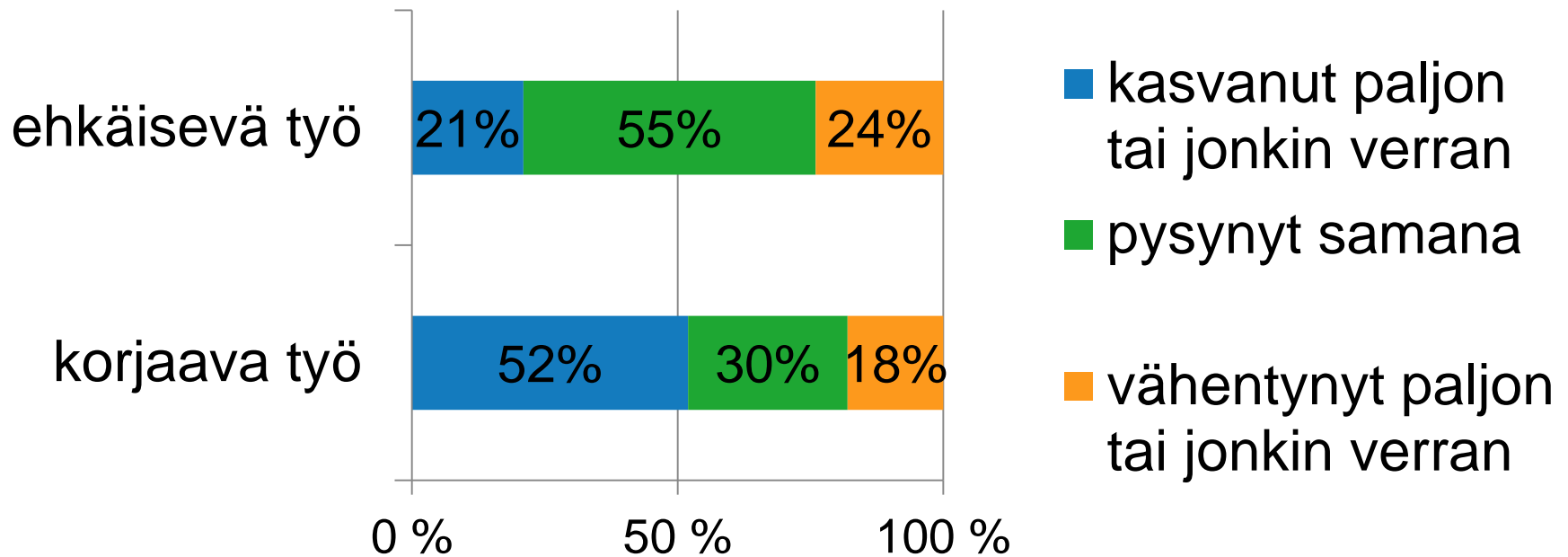
Ehkäisevä työ: yleisimmät toimintamuodot

Toimintamuoto	
Vertaistukiryhmät	54 %
Tukihenkilötoiminta	53 %
Ryhmäkeskustelut, ryhmämuotoinen tuki	50 %
Päiväkeskus- ja kohtaamispaikkatoiminta	48 %
Yksilökeskustelut	48 %
Toiminnallinen vertaisuus	44 %
Ystävätoiminta	33 %
Terveys- ja sosiaalineuvonta	31 %
Kampanjat	29 %
Koulutusten järjestäminen	29 %
Koulu- ja oppilaitostyö	27 %
Palveluohjaus	27 %

- ostopalveluja tuotti
 - 17 prosenttia ehkäisevää työtä tekevistä yhdistyksistä
 - 31 prosenttia korjaavaa työtä tekevistä yhdistyksistä
- palkattuja työntekijöitä oli
 - 45 prosentissa ehkäisevää työtä tekevistä yhdistyksistä, joissa keskimäärin 5 palkattua työntekijää
 - 57 prosentissa korjaavaa työtä tekevistä yhdistyksistä, joissa keskimäärin 12 palkattua työntekijää
- päihde- tai mielenterveyskuntoutujia oli tukityöllistetty
 - 12 prosentissa ehkäisevää työtä tekevistä yhdistyksistä
 - 34 prosentissa korjaavaa työtä tekevistä yhdistyksistä

Työntekijöiden määrän kehitys viimeisen viiden vuoden aikana

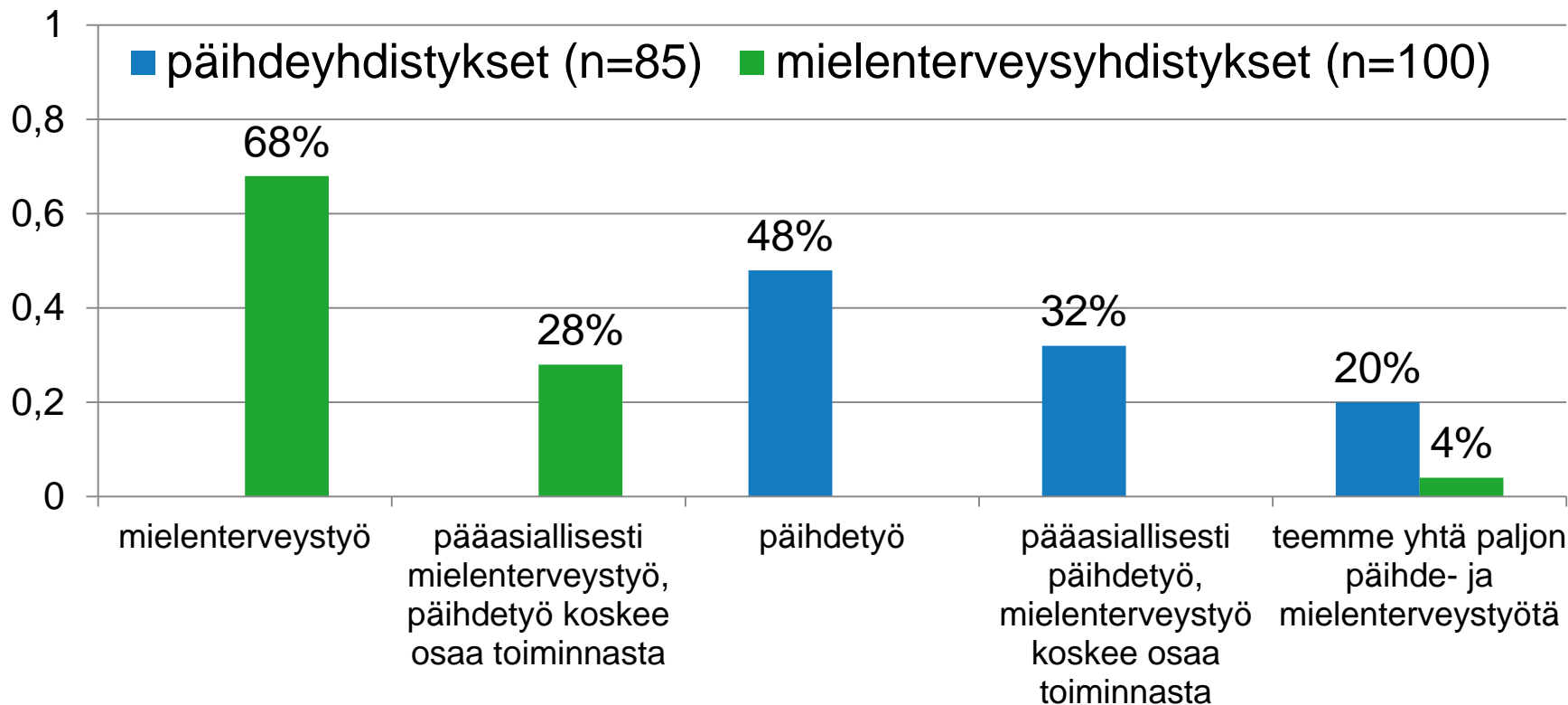

- kolmannes vastaajista ennakoiki yhdistyksensä työntekijöiden määrän kasvavan seuraavan viiden vuoden aikana

Päihde- ja mielenterveystyön yhteydet toiminnassa

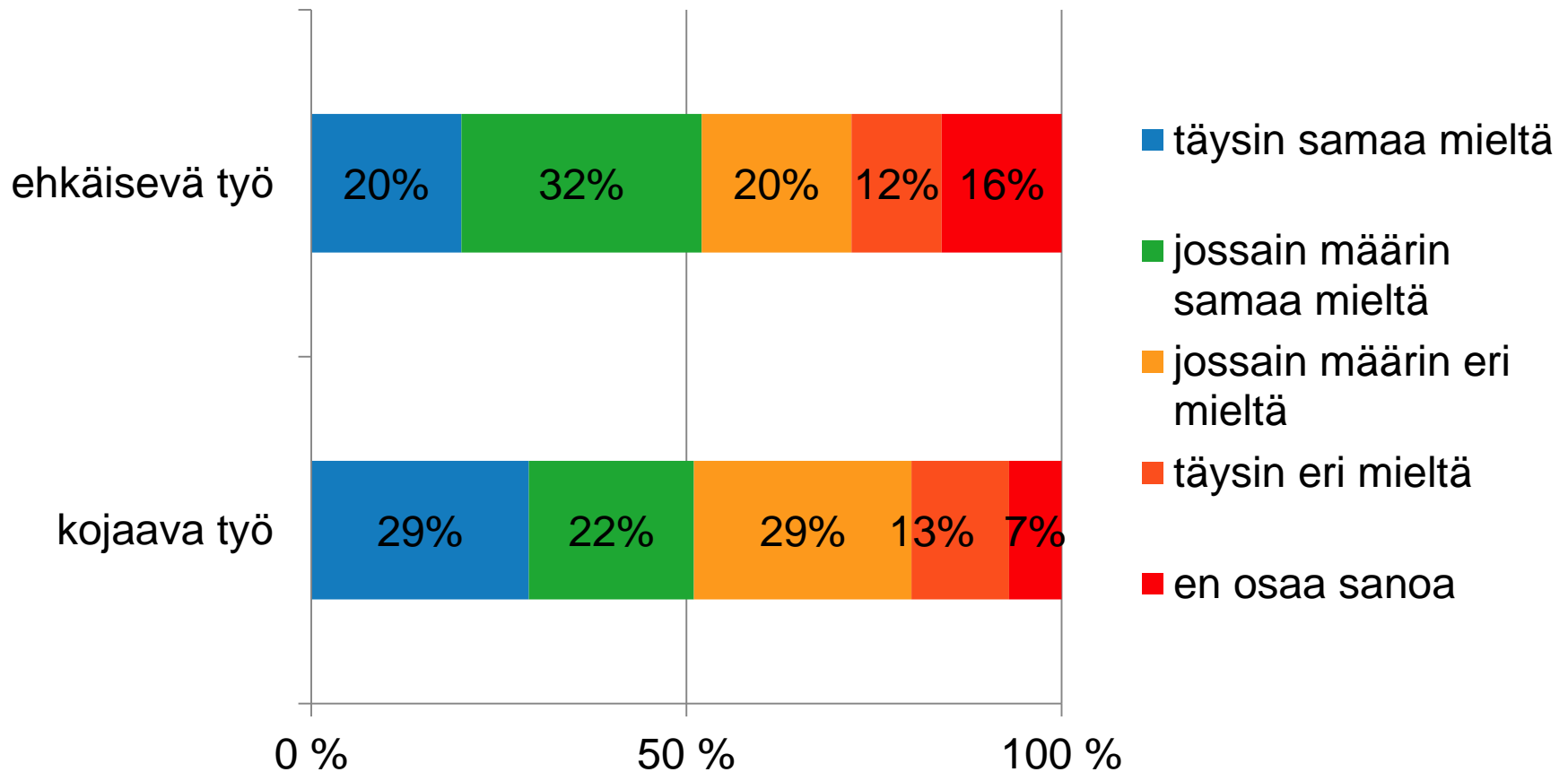
Mikä seuraavista kuvaa parhaiten yhdistyksenne toimialaa?

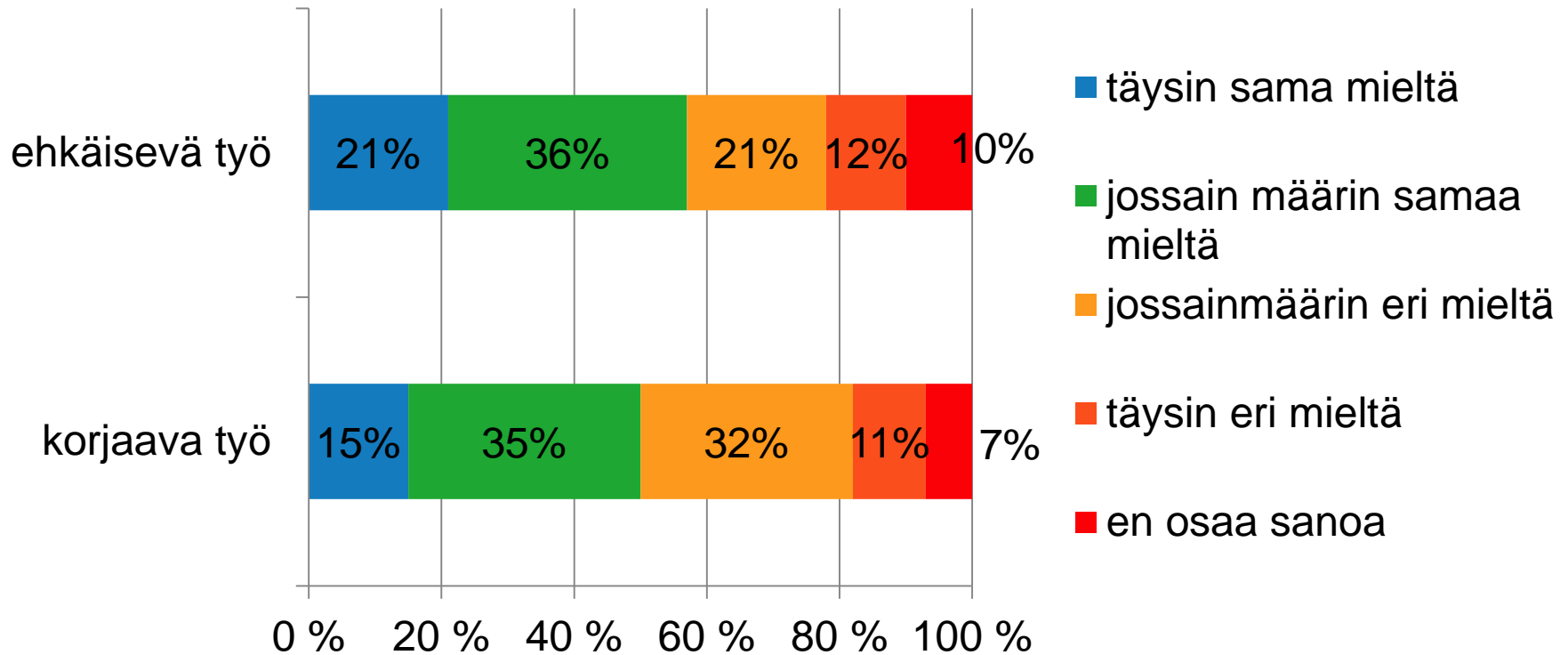
→ etenkin päihdeyhdistyksissä tehdään paljon sektorirajat ylittävää työtä

”Päihde- ja mielenterveysongelmien yhtäaikainen esiintyminen on merkittävä ongelma kohderyhmässämme”

- puolet vastaajista samaa mieltä väittämän kanssa

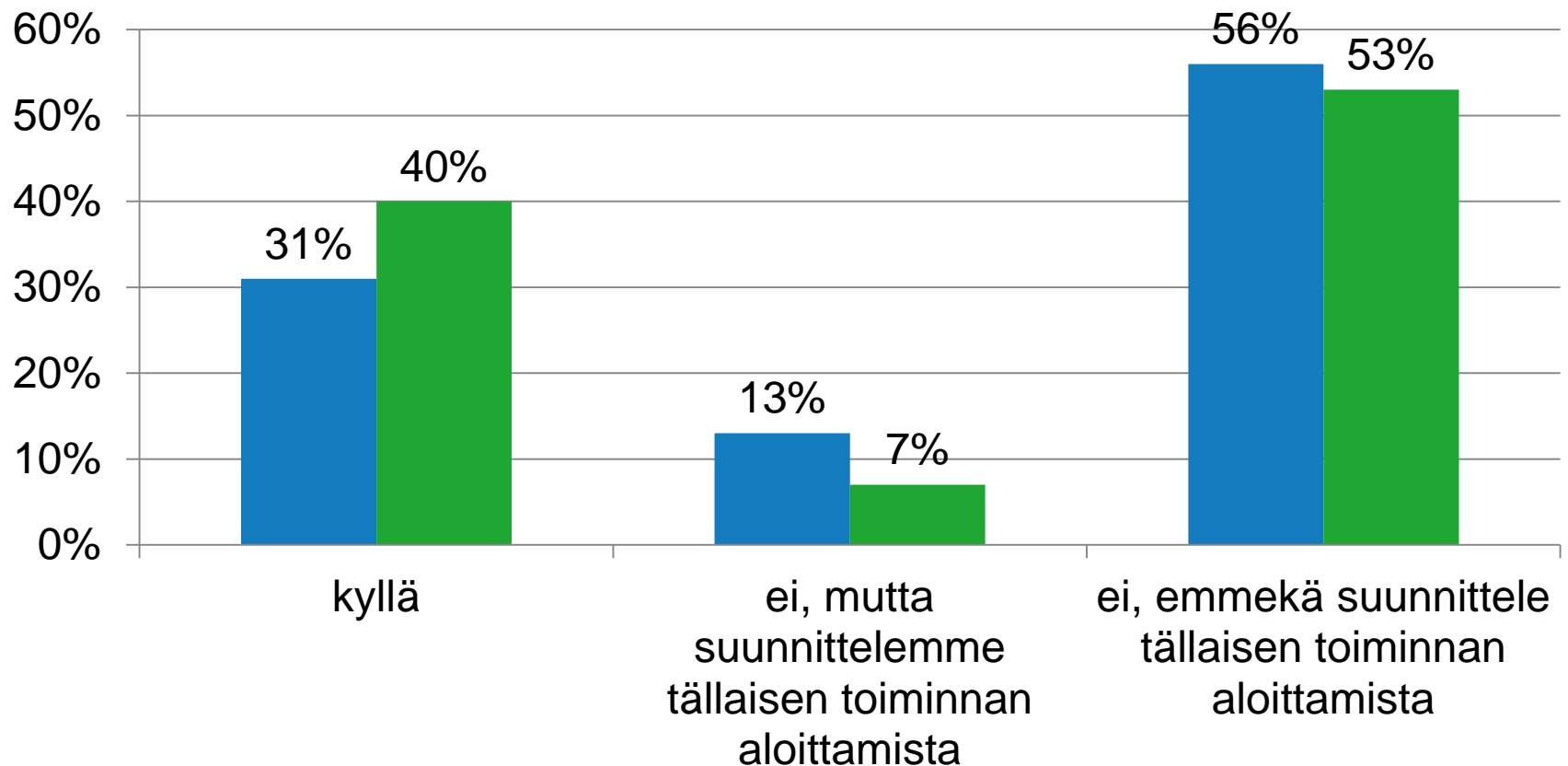
”Toimintamme tulisi paremmin vastata päihde- ja mielenterveysongelmien yhteisesiintyvyyteen liittyviin tarpeisiin.”

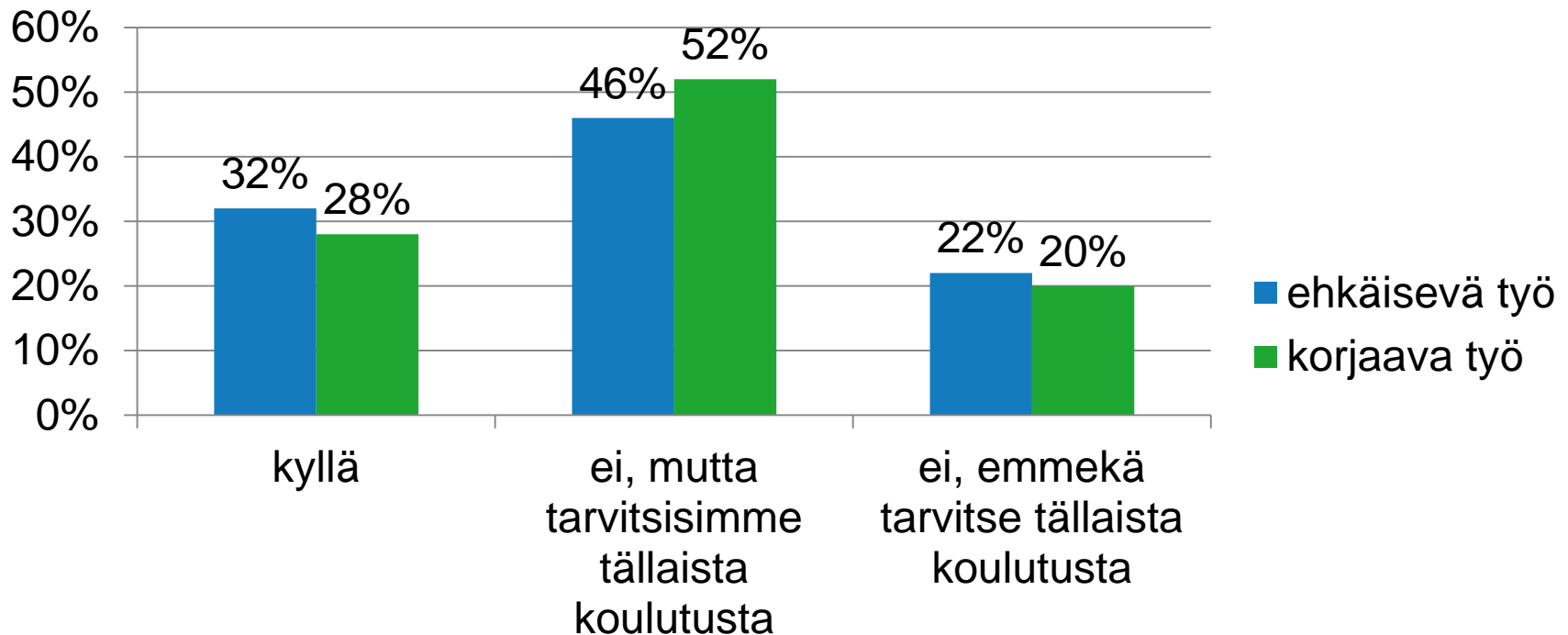
→ kaivataan keinoja tukea nykyistä paremmin ihmisiä, joilla on sekä päihde- että mielenterveysongelma

Onko yhdistyksessä toimintaa, jossa yhdistyvät päihde- ja mielenterveystyö tai joka kohdistettu ihmisille, joilla sekä päihde- että mielenterveysongelma?

■ ehkäisevä työ ■ korjaava työ

Onko toimijoille järjestetty päihde- /mielenterveyskysymyksiin liittyvää koulutusta?

- Yhdistyksissä kaivataan koulutusyhteistyötä ja tiedon ja osaamisen jakamista päihde- ja mielenterveysongelmista (diagnoosit, palvelu- ja tukitahot, uudet päihdemaailman ilmiöt, riippuvuuden problematiikka jne.)

Vapaaehtoistoiminta

Ketkä toimivat vapaaehtoisina?

Niiden yhdistysten osuudet, jotka vastanneet ”suuri tai kohtalainen osa”

Ehkäisevä työ	Korjaava työ/kuntoutus
Eläkeläisiä, ikääntyneitä 84 %	Eläkeläisiä, ikääntyneitä 77 %
Työssäkäyviä 46 %	Työttömiä 57 %
Työttömiä 38 %	Päihde- tai mielenterveyskuntoutujia 49 %
Päihde- tai mielenterveyskuntoutujia 35 %	Työssäkäyviä 38 %
Omaisista, läheisiä 26 %	Ihmisiä, joilla akuutti päihdeongelma 38 %
Osaamistaan tarjoavia ammattilaisia 23 %	Osaamistaan tarjoavia ammattilaisia 35 %
Ihmisiä, joilla akuutti päihdeongelma 19 %	Omaisista, läheisiä 31 %
Ihmisiä, joilla akuutti mielenterveysongelma 16 %	Opiskelijoita 21 %
Opiskelijoita 10 %	Ihmisiä, joilla akuutti mielenterveysongelma 15 %

Vapaaehtoisten määrä

vapaaehtoisten määrä, luokiteltu	ehkäisevä työ	korjaava työ	yhteensä
5 tai alle	22 % (n=17)	25 % (n=12)	24 % (n=29)
6-10	21 % (n=15)	29 % (n=14)	24 % (n=29)
11-30	36 % (n=26)	31 % (n=15)	34 % (n=41)
Yli 30	21 % (n=15)	15 % (n=7)	18 % (n=22)

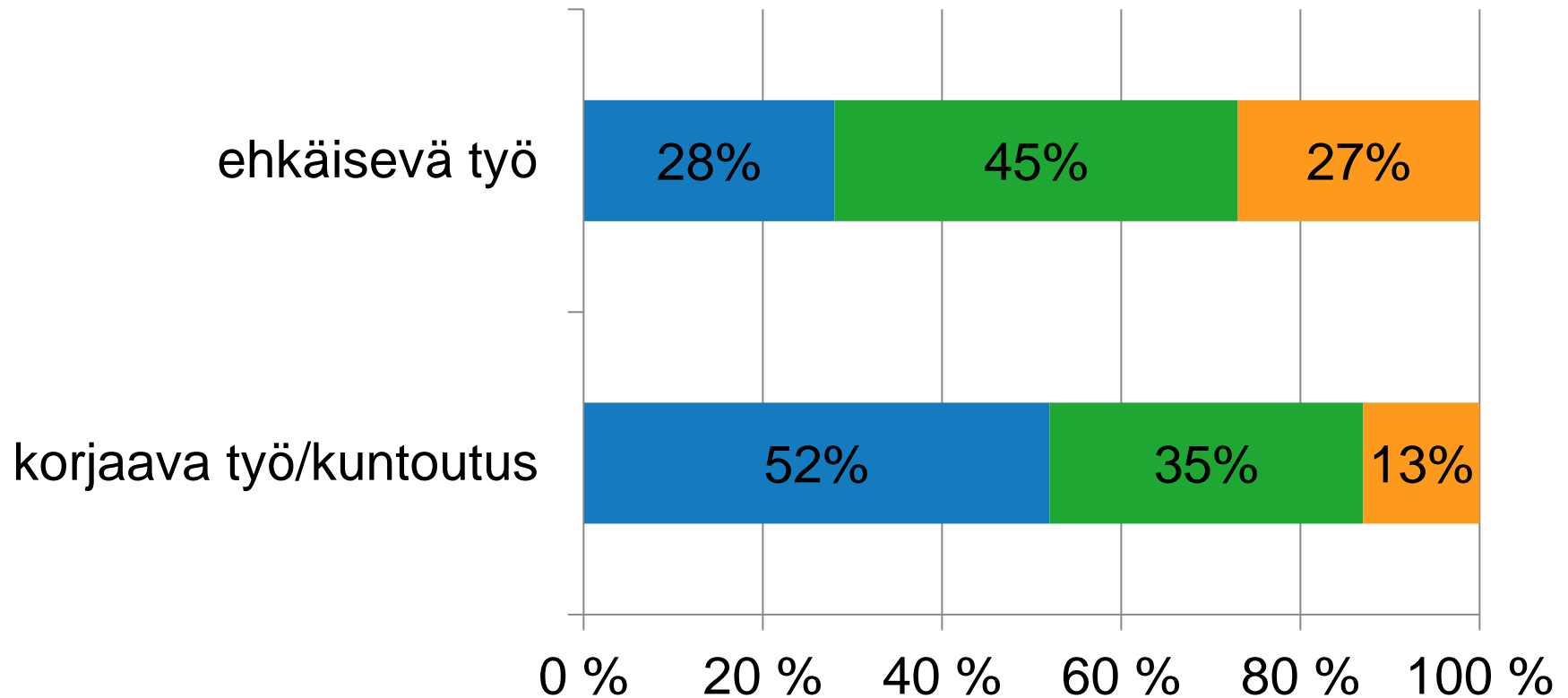
Ehkäisevä työ: vapaaehtoisia keskimäärin 22/yhdistys, yksi vapaaehtoinen teki keskimäärin 14 h vapaaehtoistyötä/kk

Korjaava työ: vapaaehtoisia keskimäärin 18/yhdistys, vapaaehtoinen teki keskimäärin 11 h vapaaehtoistyötä/kk

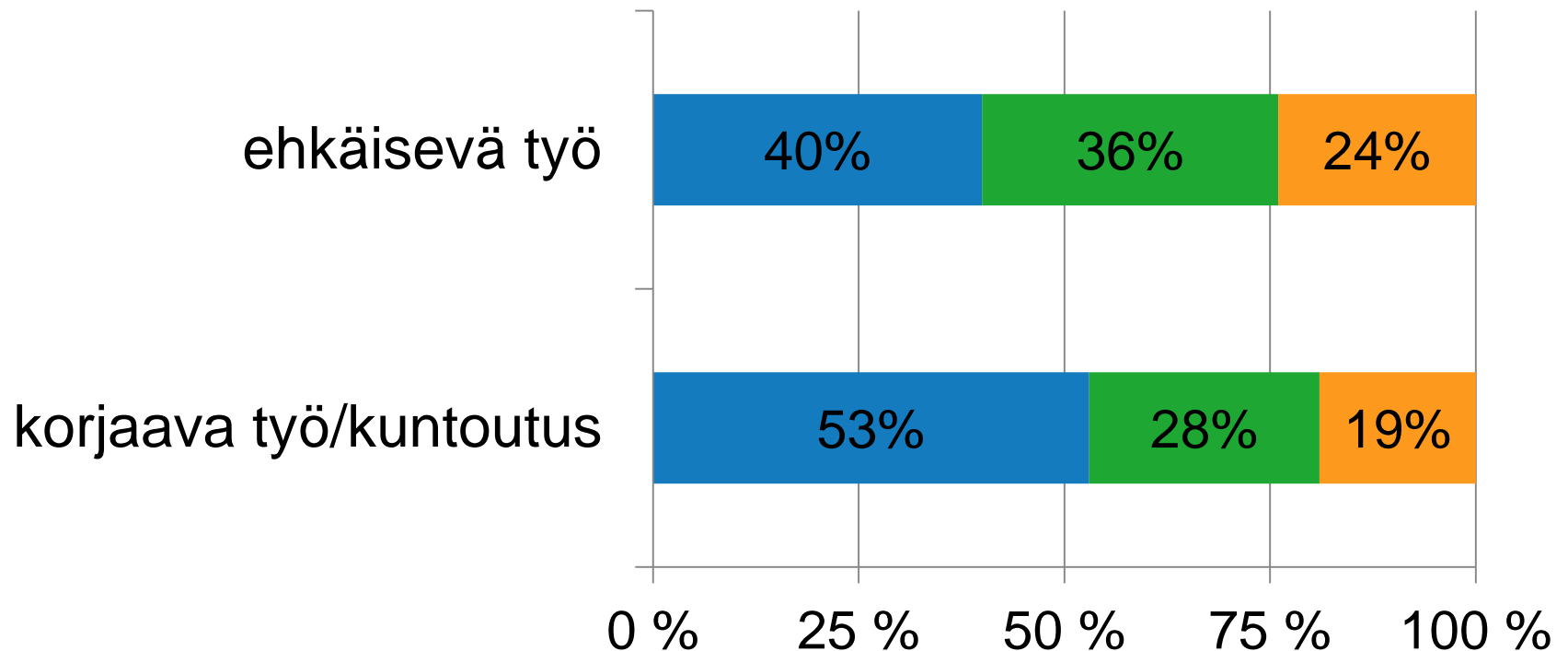
Vapaaehtoisten määrän kehitys viimeisen viiden vuoden aikana

■ lisääntynyt paljon/jonkin verran ■ pysynyt samana ■ vähentynyt paljon/jonkin verran

Vapaaehtoisten määrän kehitys seuraavan viiden vuoden aikana

■ kasvaa paljon/jonkin verran ■ pysyy samana ■ vähenee paljon/jonkin verran

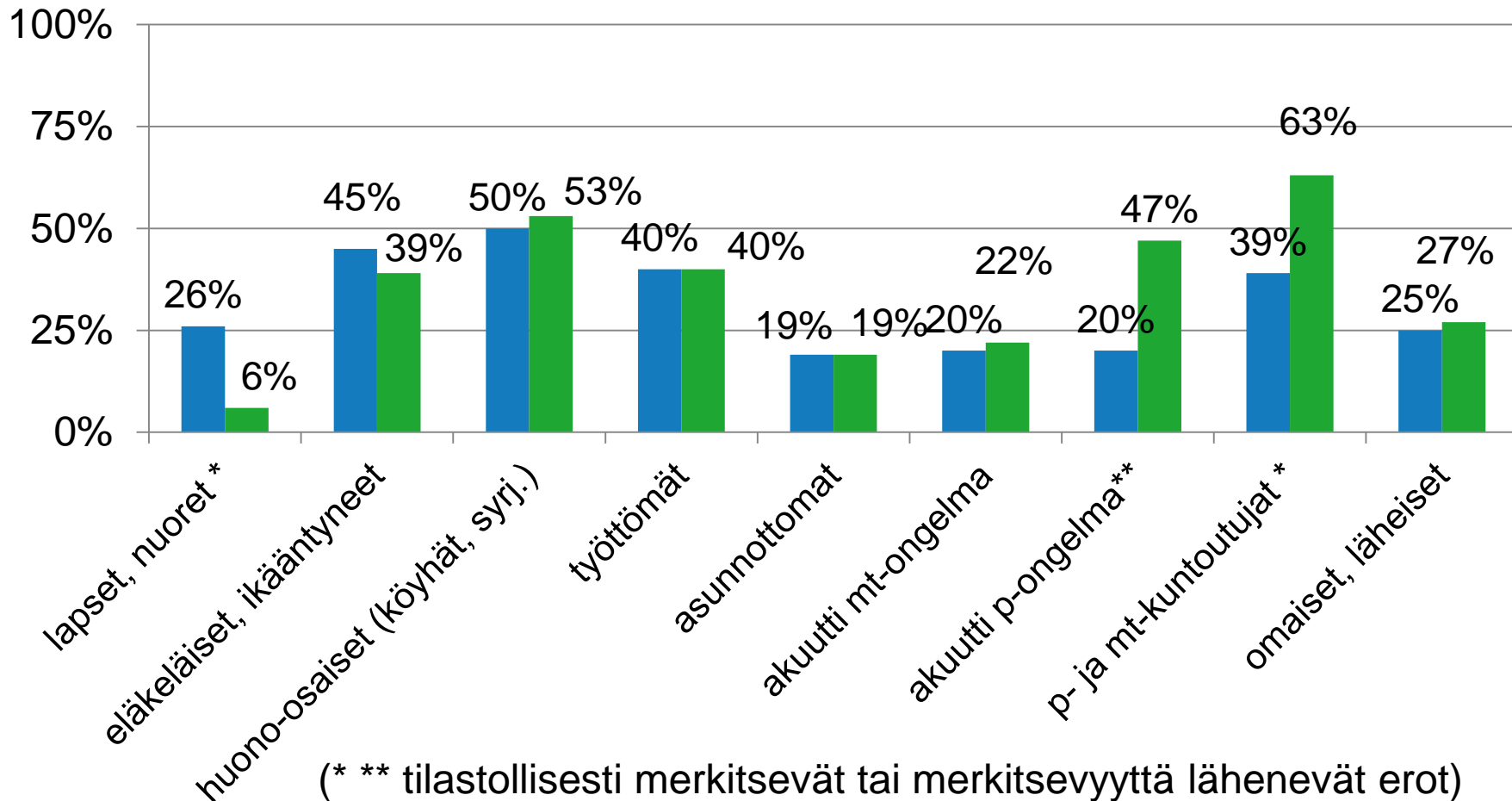
- ei tilastollisesti merkitsevää eroa

Toiminnan kohderyhmät

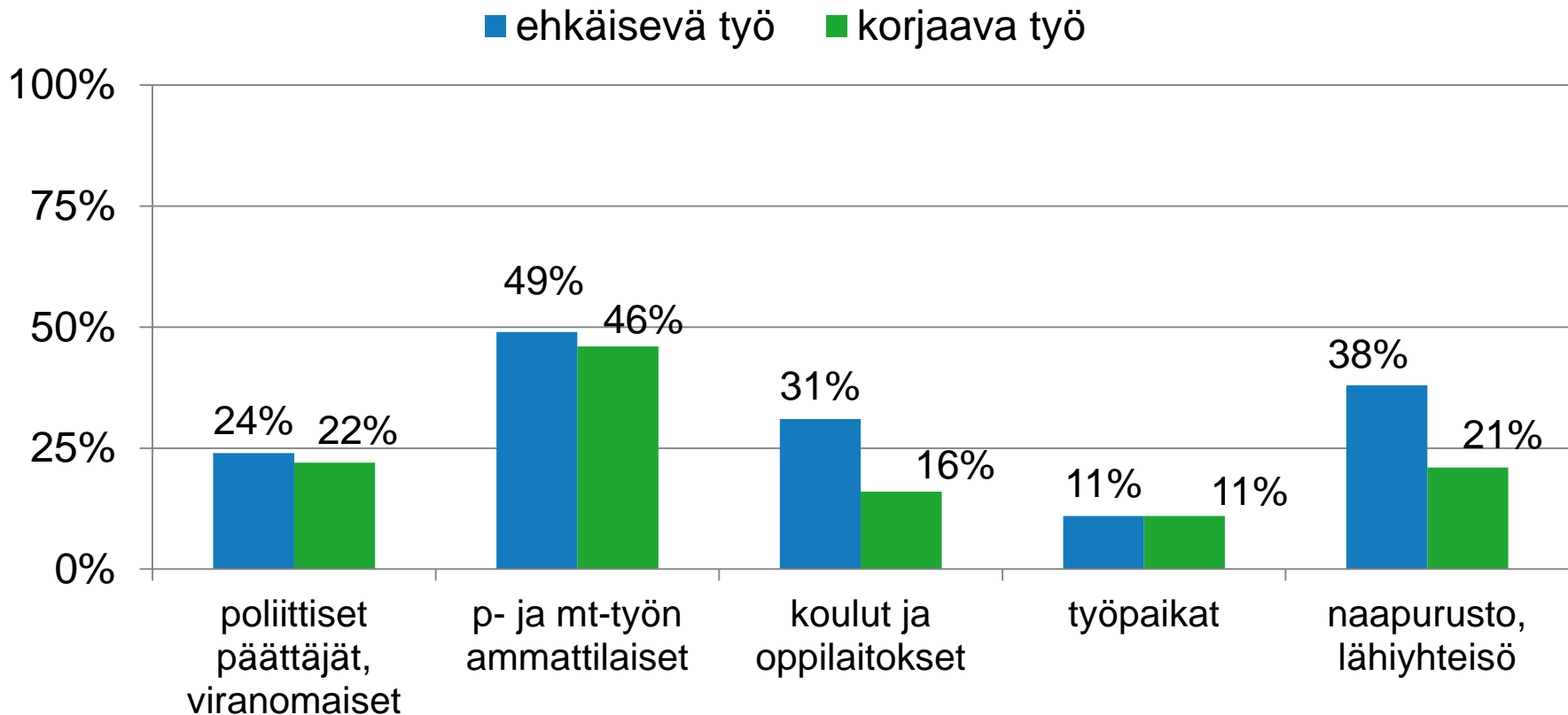

Toiminnan kohderyhmät (niiden osuudet, jotka vastanneet ”keskeinen kohderyhmämme”)

■ ehkäisevä työ ■ korjaava työ

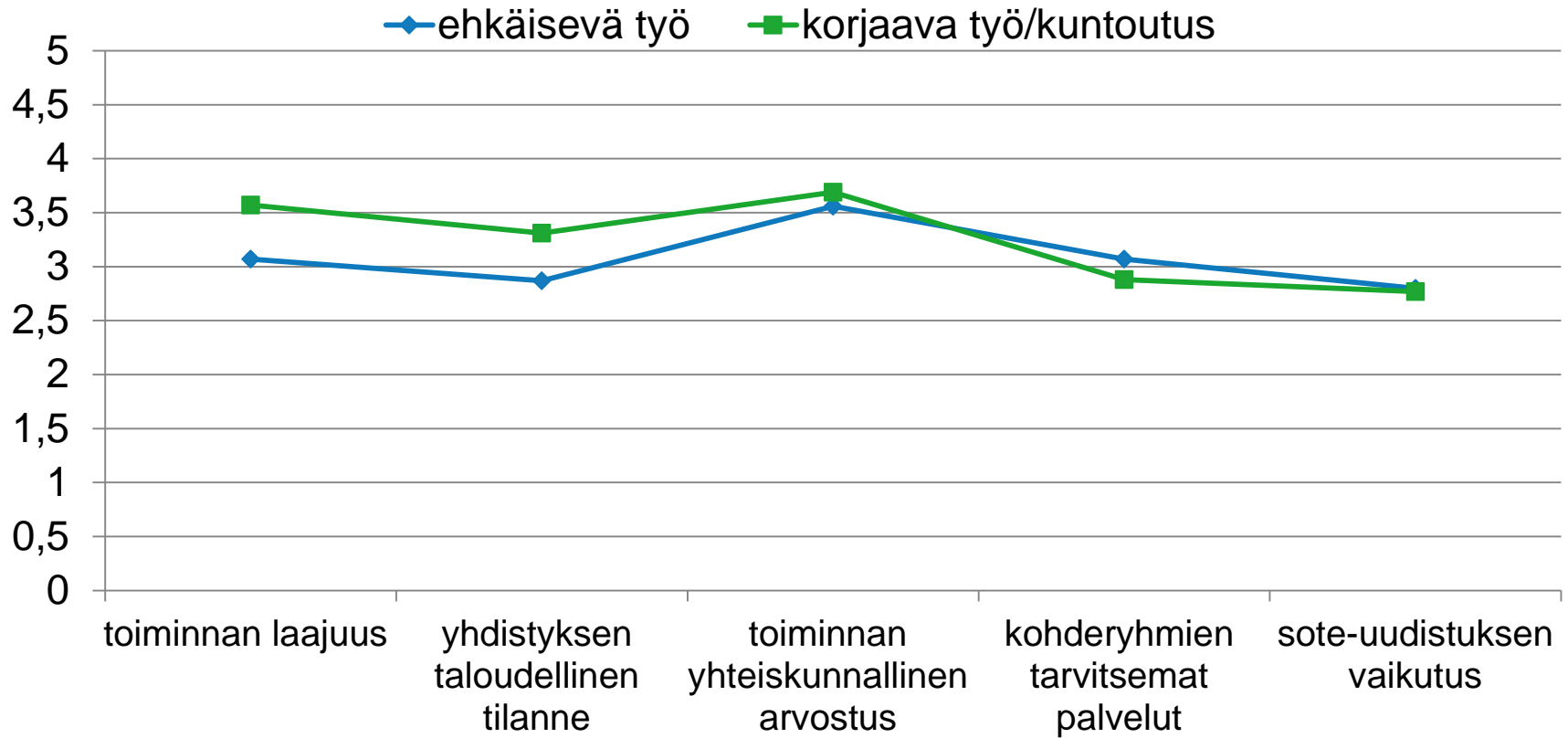
Toiminnan kohderyhmät (niiden osuudet, jotka vastanneet ”keskeinen kohderyhmämme”)

Tulevaisuus ja kehittämistarpeet

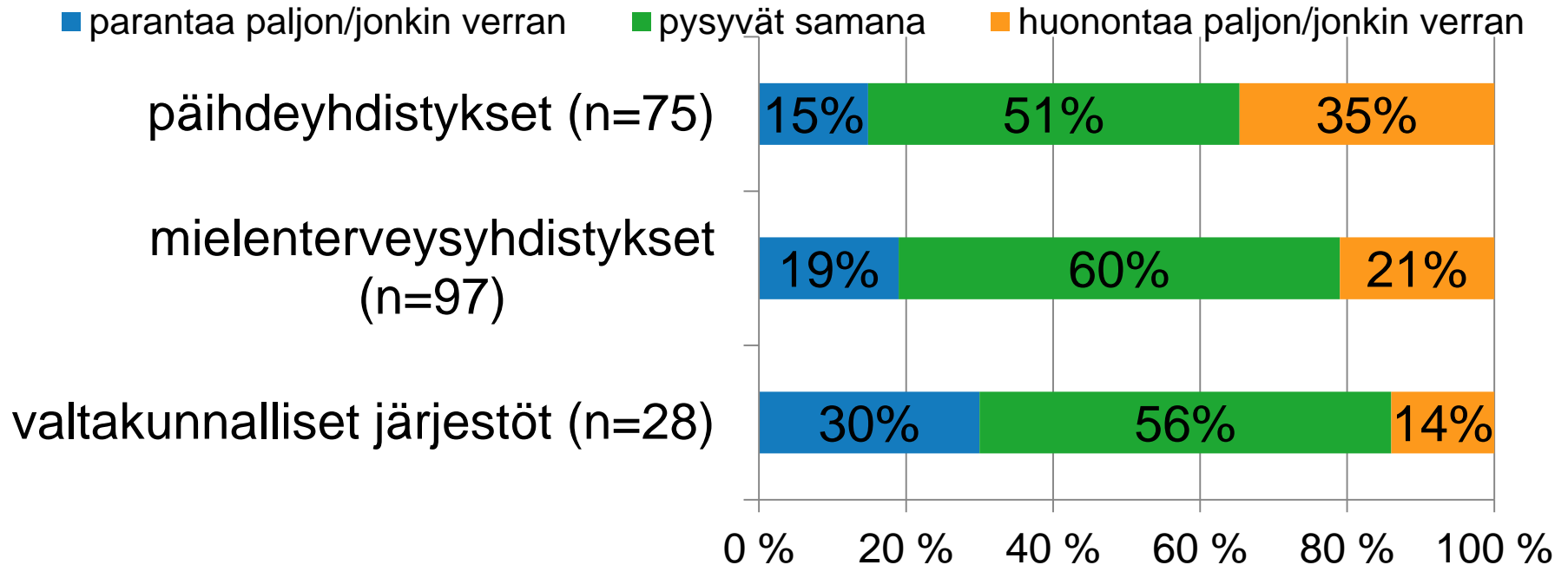

Toiminnan tulevaisuus

- korjaavalla puolella positiivisemmat näkymät toiminnan laajuuden ja taloudellisen tilanteen kehityksen suhteen, ehkäisevää työtä tekevät uskoivat hieman enemmän palveluiden paranemiseen

Sote-uudistuksen vaikutus yhdistyksen/järjestön toimintamahdollisuuksiin

- sote-näkemyksissä ei eroa ehkäisevän ja korjaavan välillä
- päihdeyhdistyksissä suhtauduttiin epäilevämmiin kuin mielenterveysyhdistyksissä
- suurilla (yli 50 000 asukkaan) paikkakunnilla toimivat yhdistykset hieman myönteisemmin kuin pienillä paikkakunnilla toimivat.

Toiminnan kehittämistarpeet

■ ehkäisevä työ

■ korjaava työ/kuntoutus

Kiitos!

Lisätietoja: tutkija Sari Jurvansuu/EHYT ry;
sari.jurvansuu@ehyt.fi

MIPA-tutkimusohjelma: <http://www.a-klinikka.fi/mipa>

